

The Policy Model of The Banking System in Line with Sustainable Development

Reza Khalillo¹, Mahdi Abdolhamid^{2*}, Ali Rezaeian³

1.Department of Public Administration, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

2.Department of Management, Economics and Development Engineering, University of Science and Technology, Tehran, Iran.

3.Department of Management, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

*Corresponding author, Email: Mahdi_abdolhamid@IUST.ac.ir

Keywords:

policy, bank, sustainable development, environmental performance

Introduction

Banks play a crucial role in promoting sustainability, extending their influence beyond mere internal procedures. They can contribute to sustainability in two primary ways: by offering financial options, loans, and investment plans for green projects, and by supporting individuals and companies in their sustainable development efforts. A significant portion of the banking system's challenges stem from unrealistic and ineffective policies. Recently, the inefficiency of the banking sector in supporting the productive economy has gained increasing attention. Thus, reforming the banking system becomes a key focus in economic reforms aligned with the general policies of a resistance economy. There is a clear need for a comprehensive model to guide these reforms toward achieving sustainable development. This research aims to identify foundational factors, obstacles, strategies, and consequences related to banking system reform.

Methodology

This study falls under developmental research. It employs an inductive approach to derive a general pattern from data collected through interviews and questionnaires. Qualitative data analysis utilized a grounded theory method, while quantitative analysis followed a descriptive-survey research design, using questionnaires for data collection. The qualitative sample comprised economic and banking policy experts, including university professors, consultants, and bank managers, selected through purposive snowball sampling until theoretical saturation was reached. A total of 20 experts participated in the qualitative phase. The quantitative phase focused on all employees of Tejarat Bank in Tehran province (N=1650). Cochran's formula was applied to determine the sample size, resulting in 312 participants. Data collection in the qualitative phase involved semi-structured in-depth interviews, while a researcher-made questionnaire with 64 items was used in the quantitative phase. The questionnaire's reliability was assessed using Cronbach's alpha, and validity was checked through content validity (CVR-CVI) and construct validity (convergent and divergent). For interviews, retesting and coder agreement methods were utilized to ensure validity and reliability. Qualitative data were analyzed using Maxqda software, and inferential statistics with partial least squares (PLS) techniques were employed for hypothesis testing.

Received:

08/May/2024

Revised:

29/May/2024

Accepted:

10/Jul /2024

Findings

Qualitative analysis identified six main categories: background factors (upstream documents), causal factors (organizational, human resources, and management factors), the central phenomenon (banking system reform), intervening factors (politicization of the administrative system and resistance to change), strategies (sustainability policy), and consequences (improved social, environmental, and financial performance). The quantitative results confirmed the proposed model's validity. This research enriches the domestic literature on the banking system's role in achieving sustainability and offers practical guidelines for reforming the banking system in alignment with sustainable development.

Discussion and Conclusion

The findings highlight organizational, human resources, and management factors as critical conditions in the banking system's policy model for sustainable development. Effective management is essential for achieving sustainability goals. Successful integration of sustainability within an organization requires committed leadership, strategic direction, and strong governance structures. These findings align with previous research, emphasizing the importance of organizational flexibility and human resource development for implementing sustainability policies. The study identified key indicators from various laws and documents that frame the banking system's policy model in line with sustainable development. This underscores the significant role of banks in the macroeconomic context and the need for alignment with these foundational documents in policy formulation. The research also points out that banks are vital to financing construction projects in national development programs. Moreover, the politicization of the administrative system and resistance to change were noted as intervening conditions affecting the banking system's policy model. This reflects a flawed economic strategy in Iran, where ideological considerations overshadow sustainable development principles. Reforming the banking system emerged as a central theme, given the numerous challenges it faces, including financial imbalances and losses. The necessity of reform is echoed in various studies highlighting the banking sector's critical issues in developing countries. Sustainability policy was recognized as a primary strategy within the banking system's policy model. The findings stress the importance of adapting policies to contemporary socio-economic conditions, as traditional command-and-control mechanisms are increasingly ineffective. In conclusion, this research provides valuable insights and practical recommendations for reforming the banking system to foster sustainable development.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

How to cite this article:

Khalillo, R., Abdolhamid, M., & Rezaeian, A. (2025) The Policy Model of The Banking System in Line with Sustainable Development. *Green Development Management Studies*, 4(1), 109-126. <https://doi.org/10.22077/jgdms.2024.7630.1136>

الگوی خط مشی گذاری نظام بانکی در راستای توسعه پایدار

رضا خلیل لو^۱، مهدی عبدالحمید^{۲*}، علی رضاییان^۳

^۱ گروه مدیریت دولتی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

^۲ گروه مدیریت، اقتصاد و مهندسی پیشرفت دانشگاه علم و صنعت، تهران، ایران

^۳ گروه مدیریت، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

* ایمیل نویسنده مسئول: Mahdi_abdolhamid@IUST.ac.ir

چکیده

واژگان کلیدی:

خط مشی گذاری، بانک، توسعه پایدار، عملکرد زیست محیطی

پژوهش حاضر با هدف الگوی خط مشی گذاری نظام بانکی در راستای توسعه پایدار انجام شده است. تحقیق حاضر از لحاظ هدف، از نوع تحقیقات کاربردی و از نظر نوع روش، و از لحاظ روش جمع آوری داده‌ها روش تحقیق آمیخته محسوب می‌گردد. جامعه آماری در بخش کیفی شامل ۲۰ نفر از خبرگان بوده و در بخش کمی شامل کلیه کارکنان بانک تجارت در استان تهران است که از این میان نمونه‌ای به حجم ۳۱۲ نفر انتخاب شده است. ابزار اصلی گردآوری داده‌ها در بخش میدانی شامل مصاحبه نیمه ساختاریافته (در بخش کیفی) و پرسشنامه محقق ساخته است. برای آزمون فرضیات از تکنیک حداقل مربعات جزئی و نرم افزار اسمارت پی.ال.اس استفاده شده است. در بخش کیفی از تئوری داده بنیاد و نرم افزار مکس کیودا استفاده شده است. بر اساس نتایج حاصل از تحلیل کیفی شش دسته از عوامل اصلی شامل عوامل زمینه‌ای (اسناد بالادستی)، علی (عوامل سازمانی، عوامل منابع انسانی و عوامل مدیریتی)، پدیده محوری (اصلاح نظام بانکی)، مداخله‌گر (سیاست‌زدگی نظام اداری و مقاومت در برابر تغییر)، راهبردها (خط‌مشی گذاری پایداری) و پیامدها (بهبود عملکرد اجتماعی، بهبود عملکرد محیطی و بهبود عملکرد مالی و غیرمالی) به‌عنوان مولفه‌های اصلی مدل جامع خط مشی گذاری به‌منظور اصلاح نظام بانکی شناسایی شد. نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ها در بخش کمی نشان داد که مدل پیشنهادی این تحقیق از اعتبار مطلوبی برخوردار است. نتایج بدست آمده در این تحقیق ضمن تقویت ادبیات داخلی راجع به نقش نظام بانکی در تحقق پایداری، رهنمودهایی کاربردی جهت اصلاح نظام بانکی در راستای توسعه پایدار ارائه می‌دهد.

تاریخ دریافت:

۱۹ اردیبهشت ۱۴۰۳

تاریخ بازنگری:

۹ خرداد ۱۴۰۳

تاریخ پذیرش:

۲۰ تیر ۱۴۰۳

مقدمه

خط مشی گذاری اساساً موضوعی است در رابطه با بازیگران کلیدی حوزه‌های مختلف حکمرانی که می‌کوشند برای حل مشکلی کاربردی اهداف خط‌مشی را با ابزارهای خط‌مشی منطبق سازند (توحیدفام، ۱۴۰۰). در عرصه توسعه پایدار، یکی از مهم‌ترین بازیگران، بانک‌ها هستند که با تامین مالی پروژه‌های حامی محیط زیست و جامعه، بستر لازم برای توسعه پایدار را فراهم می‌کنند. باین حال در کشورهای توسعه نیافته مانند ایران نظام بانکی با چالش‌های متعددی روبه‌رو است که مانع از تاثیرگذاری آن در توسعه می‌شود (رودگرنژاد، عمادانی، کیاکجوری و تقی پوریان، ۱۴۰۱). به‌طور کلی مشکلات مهم و موانع دست و پاگیر نظام بانکی ایران به چهار محور مهم از جمله مسائل موجود در بانک مرکزی، عملیات بانکی، ساختار بانکی و سیستم یکپارچه بانکی تصویر نمود. این مشکلات و مسائل نظام بانکی، مورد تأیید مسئولین کشوری نیز بوده و وفق بند ۹ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، اصلاح و تقویت همه جانبه نظام مالی کشور مورد توجه قرار گرفته است (قائمی اصل، بافنده ایمان دوست و محمدی، ۱۳۹۹).

بانک‌ها نقش پیش‌رو در ارتقای پایداری دارند و تأثیر آن‌ها فراتر از اجرای ساده رویه‌های داخلی است. بانک‌ها و موسسات مالی می‌توانند به دو روش اصلی به پایداری کمک کنند. از نظر خارجی آن‌ها می‌توانند گزینه‌های مالی، وام‌ها و طرح‌های سرمایه‌گذاری را برای پروژه‌های سبز ارائه دهند و از افراد و شرکت‌ها در مسیر توسعه پایدار حمایت کنند. از منظر داخلی، بانک‌ها می‌توانند شیوه‌های پایدار را در عملیات، منابع انسانی و مدیریت دارایی خود بگنجانند. این تعهد به پایداری، چه در داخل و چه در خارج از سازمان، به آن‌ها مزیت رقابتی می‌دهد (کاره و همکاران، ۲۰۱۸). در واقع شواهد تجربی بدست آمده از کشورهای مختلف نشان می‌دهد که بخش بزرگی از مشکلات توسعه پایدار ناشی از عدم عملکرد مناسب بانک‌ها در حمایت از اهداف پایداری است. از این‌رو اصلاح خط‌مشی‌های بانکی، به‌عنوان یک رکن کلیدی در تحقق توسعه پایدار در نظر گرفته می‌شود (جاروسینسکی و کارادی، ۲۰۲۰). دولت‌ها در اجرای بسیاری از خط‌مشی‌های پایداری موفق عمل نمی‌کنند. چالش‌ها، موانع و محدودیت‌های بسیاری ممکن است اجرای خط‌مشی‌های توسعه پایدار را با اختلال روبرو کند. اما معمولاً هنگامی که مرحله اجرا دچار شکست می‌شود؛ فقط مجریان سرزنش می‌شوند، در حالی که تدوین‌کنندگان خط‌مشی هم نقش زیادی در (موفقیت و) شکست خط‌مشی‌های پایداری دارند. عدم رعایت عقلانیت در مرحله تدوین خط‌مشی به وسیله تدوین‌کنندگان می‌تواند به اجرای ناموفق خط‌مشی‌ها در حوزه توسعه پایدار منجر شود (پیر، ۲۰۲۲).

بخش بزرگی از مشکلات نظام بانکی ناشی از خط‌مشی گذاری غیر واقع‌گرایانه و ناکارآمد است. در سال‌های اخیر ناکارآمدی سیستم بانکی کشور در پشتیبانی از بخش مولد اقتصاد کشور، بیش از پیش مورد توجه و بحث قرار گرفته است. به‌طوری که به نظر می‌رسد یکی از محورهای کلیدی در اصلاحات اقتصادی مبتنی بر سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، اصلاح این سیستم خواهد بود. با توجه به ماهیت خاص نظام پولی-بانکی، در کشورهای توسعه یافته شاهد استقلال نسبی در سیاست‌گذاری این حوزه می‌باشیم (خلیل‌لو، عبدالحمید و رضاییان، ۱۴۰۲). در ساختار نفتی اقتصاد ایران، اکثر مکانیزم‌های اقتصادی به صورت برونزا و توسط دولت بر اقتصاد تحمیل می‌شود؛ نظام پولی-بانکی کشور نیز از این قاعده مستثنا نیست. ساختار نفتی اقتصاد کشور، موجب تسلط سیاست‌های مالی دولت بر سیاست‌های پولی شده است به گونه‌ای که طی چند دهه گذشته هرگاه قیمت جهانی نفت بالا بوده، با فروش درآمدهای ارزی حاصل از نفت خام به بانک مرکزی و هرگاه قیمت جهانی نفت پایین بوده است با استقرار دولت از بانک مرکزی (جهت جبران کسری بودجه)، پایه پولی افزایش و بالطبع شاهد افزایش نقدینگی و تداوم تورم در جامعه بوده‌ایم (اکبرموسوی، سلمانی، حقیقت و اصغری‌پور، ۱۴۰۱).

¹ Carè

² Jarociński & Karadi

³ Pierre

به‌طور مشخص، مساله اصلی پژوهش حاضر ضعف در تدوین و اجراء خط‌مشی‌های نظام بانکی در رابطه با توسعه پایدار است که در این راستا تلاش می‌شود با رویکردی اکتشافی به تدوین الگوی خط‌مشی‌گذاری نظام بانکی در راستای توسعه پایدار پرداخته شود؛ چرا که با توجه به مطالب فوق‌الذکر مشخص می‌شود که بخش بزرگی از چالش‌های توسعه پایدار در کشور ناشی از ناکارآمدی نظام خط‌مشی‌گذاری بانکی است. بررسی ادبیات پژوهش حاکی از آن است که اگرچه تاکنون تحقیقات زیادی در رابطه با نظام بانکی کشور انجام شده است؛ اما اغلب این تحقیقات تاثیر سیاست‌های بانکی بر توسعه پایدار را نادیده گرفته‌اند (روانگرد، رونقی و ابراهیمی، ۱۴۰۲؛ اکبرموسوی، سلمانی، حقیقت و اصغرپور، ۱۴۰۰) و فقدان یک مدل کلی‌نگر در رابطه با سیاست‌گذاری‌های اصلاحی نظام بانکی کشور جهت تحقق توسعه پایدار کاملاً احساس می‌شود. در این راستا و برای ارائه یک الگوی جامع سعی شده است که ترکیبی از عوامل بسترساز، موانع، راهبردها و همچنین پیامدهای خط‌مشی‌گذاری اصلاحی نظام بانکی شناسایی شود. در واقع سوال اصلی این پژوهش این است که الگوی خط‌مشی‌گذاری نظام بانکی در راستای توسعه پایدار چگونه است؟

سیاست‌گذاری نظام بانکی در ایران با چندین چالش اساسی روبه‌رو است و بی‌توجهی به این چالش می‌تواند به بی‌اثری اقدامات در این حوزه منجر شود. در حالی که اقتصاد ایران با تورم دو رقمی، رشد نازل اقتصاد و روند افزایشی نقدینگی روبه‌رو است برخی از نیاز به سیاست‌های پولی متناسب و کارا برای مواجهه با چالش‌های پیش‌رو سخن می‌گویند. گام اول مواجهه با شرایط جدید شناخت چالش‌های موجود است. صاحب‌نظران بر این باورند که برای اصلاح «ساختار سیاست‌گذاری پولی» و «ارائه یک بسته سیاست پولی مناسب»، ابتدا باید «چالش‌های پیش‌روی سیاست‌گذار پولی» را بررسی کرد (هاشمی دیزج، حاضری نیری و صمدزاده، ۱۴۰۱). بررسی سیاست‌های بانک‌های مرکزی در کشورهای مختلف، نشان می‌دهد سه هدف اصلی «کنترل تورم»، «بهبود تولید و اشتغال و رساندن آن‌ها به سطح بالقوه اقتصاد» و «حفظ ارزش پول ملی و جلوگیری از نوسان‌های شدید آن»، در زمره اولویت‌های عمده در تقریباً همه این نهادها است، اما بررسی سیاست‌های پولی به اجرا گذاشته شده در ایران حاکی از این است که هر چند اهداف اعلام شده سیاست‌های نهاد پولی، تفاوت چندانی با اهداف تعریف شده بانک‌های مرکزی دیگر ندارد و تقریباً شامل همین موارد است، اما اولویت‌های سیاستی آن مشخص نیست (غفاری‌فرد و علمدار، ۱۴۰۰). در حال حاضر نظام بانکی کشور با مشکلات بسیار زیادی اعم از فقدان زیرساخت‌ها، سطح بالای رانت و فساد اداری، عدم رضایت مشتریان، ناتوانی در خدمت‌رسانی مالی به مشتریان، تحریم‌های بین‌المللی و غیره روبه‌رو است. با بررسی دقیق مشکلات بانک‌های کشور مشخص می‌شود که بخش عمده‌ای از مشکلات فعلی ناشی از ناکارآمدی خط‌مشی‌های نظام بانکی (چه در مرحله تشخیص مشکل، چه در مرحله تدوین خط‌مشی و چه در مرحله اجرا) است (خلیل‌لو، عبدالحمید و رضاییان، ۱۴۰۲).

ورشکستگی بانک‌ها و رسوایی‌های مالی که در سرتاسر جهان رخ داده است، نیاز به بازنگری در نقش بانک‌ها در جامعه را به وجود آورده است. در سال‌های اخیر، بانک‌ها از سوی ذینفعان برای مشارکت در مسئولیت‌های اجتماعی و زیست‌محیطی تحت فشار قرار گرفته‌اند. جامعه دانشگاه بر رابطه بین توسعه پایدار و مالی، و مسئولیت زیست‌محیطی و اجتماعی یا عدم مسئولیت، در مورد بانک‌ها و موسسات مالی تمرکز کرده است (نیانتاکی^۱ و همکاران، ۲۰۲۳). شایان ذکر است که بسیاری از تحقیقات پیشین تاکید می‌کنند که پایداری می‌تواند برای بهبود ثبات سیستم مالی مفید باشد و پایداری و ارزش‌های اخلاقی می‌توانند نقش کلیدی در امور مالی داشته باشند. پایداری موضوع مهمی برای دولت‌های ملی است و شرکت‌های مسئولیت‌پذیر اجتماعی ممکن است از تلاش‌های دولت در پرداختن به اهدافی مانند توسعه اجتماعی و زیست‌محیطی حمایت کنند. در این سناریوی جدید، بانک‌ها باید با بازگرداندن نقش خود به‌عنوان واسطه‌های مالی که در خدمت اقتصاد هستند، نشان دهند که اخلاق و مسئولیت را جدی می‌گیرند و بنابراین به سمت یک مدل تجاری پایدارتر حرکت می‌کنند (ژائو، میائو و ژائو و نقشبندی^۲، ۲۰۲۳).

¹ Nyantakyi

² Zhao, Miao, Zhao & Naghshbandi

تأمین مالی پایدار به عنوان «تأمین سرمایه مالی و محصولات و خدمات مدیریت ریسک به شیوه‌هایی که رونق اقتصادی، بوم‌شناسی و رفاه جامعه را ترویج می‌کند یا به آن آسیب نمی‌رساند» تعریف شده است (امبایدین^۱ و همکاران، ۲۰۲۳). وب‌سایت موسسه مالی سوئیس یادداشتی را منتشر کرده است که در آن بر ویژگی‌های اصلی آن تأکید شده است: « دو جنبه رایج از تأمین مالی پایدار این است که به موارد زیر مربوط می‌شود: (۱) تأثیر پایدار و بلندمدت، یا عامل پایداری، (۲) و رابطه متقابل بین مسائل زیست‌محیطی، اجتماعی و حاکمیتی^۲ (ESG) از یک سو و مسائل مالی مانند تصمیمات مالی، وام دهی و سرمایه‌گذاری از سوی دیگر. بنابراین، "بخش مالی پایدار نه تنها به این موضوع می‌پردازد که چگونه تصمیمات تأمین مالی و سرمایه‌گذاری بر مسائل ESG تأثیر می‌گذارد، بلکه به این موضوع نیز می‌پردازد که چگونه مسائل ESG ممکن است بر تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاری و ارزیابی دارایی‌ها تأثیر بگذارد." (جان^۳ و همکاران، ۲۰۲۳).

سبزیانی، غلامی چنارستان علیا و تمیمی (۱۴۰۳)، مطالعه‌ای با عنوان ارائه الگوی توسعه پایداری بانک صادرات ایران بر مبنای اخلاق حرفه‌ای، انجام دادند. عواملی شامل عوامل اقتصادی، عوامل اجتماعی، عوامل زیست‌محیطی، عوامل استراتژیک، عوامل اخلاق حرفه‌ای، افشای پایداری، مدیریت منابع انسانی سبز، مدیریت زنجیره تأمین، خلق ارزش پایدار، و عوامل روانی به عنوان مضامین اصلی الگوی توسعه پایداری با رویکرد اخلاق حرفه‌ای در بانک صادرات شناسایی شدند. یافته‌های بخش کمی ضمن تایید فرضیه‌های تحقیق نشان داد که مدل پیشنهادی از اعتبار مطلوبی برخوردار است. صادقی و تقوایی (۱۴۰۳)، در پژوهشی با عنوان تحلیل داده‌های محیطی در استقرار و توسعه پایدار سکونتگاه‌های روستایی شهرستان اصفهان با استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی، به این نتیجه رسیدند که شاخص ژئومورفولوژی ۰/۴۵۵، شاخص پوشش زمین ۰/۲۶۳، شاخص فاصله از مخاطرات ۰/۱۴۱ و شاخص اقلیمی ۰/۱۴۱ در استقرار سکونتگاه‌های روستایی، به ترتیب نقش مهمی داشته است. همچنین مهم‌ترین عامل «متوسط بارش سالانه» با ضریب اهمیت ۰/۲۳۹ شناخته شد. تحلیل همپوشانی نشان داد که بیش از ۱۲۱ نقطه روستایی (۱۰/۳۸ درصد) در شرایط نامناسب، ۳۳۴ روستا (۲۸/۶ درصد) در وضعیت متوسط و ۷۱۳ روستا (۶۰/۸۹ درصد) در وضعیت مناسبی ارزیابی بوده است. خدماتی‌پور و جعفری (۱۴۰۲)، پژوهشی با عنوان گسترش مسئولیت‌پذیری اجتماعی و زیست‌محیطی شرکت، انجام دادند. در این مطالعه اهمیت موضوع مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها، حسابداری و حسابرسی اجتماعی و زیست‌محیطی و پایداری و تحقیق و پژوهش در این زمینه‌ها را آشکار می‌شود و از این رو مهم است که وضع‌کنندگان استاندارد در حرفه حسابداری، استانداردهایی را در مورد مسائل اجتماعی، زیست‌محیطی و پایداری تنظیم نمایند. صالحی، قاسمی و ایمانی (۱۴۰۲)، پژوهشی با عنوان الگوی تدوین خط مشی با رویکرد اجتماع محور در راستای توسعه محلی، انجام دادند. با توجه به ماهیت و نوع موضوع مورد مطالعه، گردآوری اطلاعات بر مبنای روش کتابخانه‌ای و اسنادی بوده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد پیاده‌سازی رویکرد اجتماع محور، تحقق توسعه محلی را ممکن می‌سازد. زارع آبدانسر، نقی‌زاده باقی و نقی‌زاده باقی (۱۴۰۲)، در پژوهشی با عنوان شناسایی راهکارهای توسعه پایدار و مدیریت سبز در طراحی ورزشگاه‌های فوتبال، پرداختند. با تجزیه و تحلیل یافته‌های حاصل از اطلاعات مشارکت‌کنندگان در پژوهش، راهکارهای توسعه پایدار و مدیریت سبز در طراحی ورزشگاه‌های فوتبال شامل ۵۴ مضمون فرعی در قالب ۷ مضمون اصلی بهینه‌سازی مصرف انرژی، توسعه بازیافت، حمل‌ونقل، نظارت و ارزیابی، آموزش و فرهنگ‌سازی، توسعه زیرساخت و مصالح سبز شناسایی شد. در نهایت به تمامی مسئولان ذی‌ربط در زمینه ساخت، توسعه و تجهیز اماکن ورزشی پیشنهاد می‌شود از مفاهیم بیان شده در این پژوهش به‌منظور رعایت اصول توسعه پایدار در اماکن ورزشی و به‌خصوص ورزشگاه‌های فوتبال استفاده نمایند. شریفی بقا، حقیقت و کریمی تک‌انلو (۱۴۰۲) مطالعه‌ای با عنوان تأثیر شوک‌های خط‌مشی پولی از طریق کانال نرخ ارز بر سلامت نظام بانکی ایران انجام دادند. نتایج حاصل از

¹ Mbaidin

² environmental, social, and governance (ESG)

³ Jan

بررسی آزمون ریشه واحد نشان می‌دهد که تمامی متغیرهای تحقیق در سطح (I0) مانا هستند. همچنین بکارگیری الگوی FAVAR بیانگر اثرگذاری منفی و معنی‌دار شوک‌های خطمشی پولی از طریق کانال نرخ ارز بر سپرده‌های شبکه بانکی و به تبع آن قدرت اعطای تسهیلات و همچنین تاثیرگذاری مثبت و معنی‌دار بر میزان مطالبات غیرجاری بانکی است. معماری و آرای (۱۴۰۲) مطالعه‌ای با عنوان ارائه الگوی سیاستی نظام مدیریت استعدادهای شبکه بانکی کشور دادند. بر طبق نتایج، الگوی نظام مدیریت استعدادهای شبکه بانکی کشور مبتنی بر سه مؤلفه اصلی ورودی، فرایند مدیریت استعداد و خروجی می‌باشد که بانک‌ها باید مبتنی بر ابعاد این مؤلفه‌ها به سمت مدیریت استعداد حرکت نمایند و در این زمینه دچار شتاب‌زدگی نشوند خلیل‌لو، عبدالحمید و رضاییان (۱۴۰۲) مطالعه‌ای با عنوان تحلیل اهمیت - عملکرد خطمشی‌های اصلاح نظام بانکی جمهوری اسلامی ایران با رویکرد بانکداری اسلامی انجام دادند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که خطمشی‌های اصلاحی همچون الزام تشکیل کمیته‌های تخصصی فرعی شورای فقهی در بانک‌ها، برقراری ارتباط میان عرضه پول و بخش واقعی اقتصاد، تغییر عملیات صوری عقود اسلامی به عملیات واقعی اسلامی به‌ویژه مشارکت در سود و زیان، تدوین و تصویب پیش‌شرط‌های احراز پست مدیریتی مبتنی بر بر داشتن توانمندی، تجربه بانکداری اسلامی در کنار پرورش متخصصین فقهی بانکی از خطمشی‌هایی هستند که باید مورد توجه تصمیم‌گیران قرار بگیرد.

ماتیف، سهیونی و طاروق^۱ (۲۰۲۳) مطالعه‌ای با عنوان تاثیر سیاست‌ها و مقررات بانکی بر رفتار پایداری موسسات مالی انجام دادند. این مقاله تاثیر مقررات بانکی و مالکیت بر رفتار پایدار موسسات مالی در منطقه MENA را بررسی می‌کند. نتایج حاکی از آن است که شاخص رسمی نظارتی رابطه مثبتی با اقدامات پایداری بانک دارد که مطابق با «منافع خصوصی» مقررات بانکی است. با این حال، نظارت خصوصی اثر معکوس دارد. فان تای هانگ^۲ (۲۰۲۳) مطالعه‌ای با عنوان توصیه‌های سیاستی برای کنترل ریسک‌های اعتباری در بانک‌های تجاری پس از همه‌گیری کووید-۱۹ در ویتنام انجام دادند. نتایج چندین توصیه سیاستی را برای به حداقل رساندن ریسک اعتباری بانک‌های تجاری ویتنامی پس از همه‌گیری کووید-۱۹ نشان می‌دهد. کاناپیانوا^۳ و همکاران (۲۰۲۳) مطالعه‌ای با عنوان «نقش مسئولیت اجتماعی و دولتی برای ثبات مالی و سودآوری بانک؛ شواهد از بانک‌های تجاری و اسلامی» انجام دادند. یافته‌ها نشان می‌دهد که کیفیت سرمایه و کنترل فساد مهم‌ترین عامل تعیین‌کننده سودآوری بانکی در نمونه مورد مطالعه بدون توجه به نوع بانک است. علاوه بر این، سودآوری، مدیریت کارآمد، تورم و اثربخشی دولت محرک‌های اصلی ریسک آسیب‌پذیری مالی هستند. باتارای و نیلی^۴ (۲۰۲۲) مطالعه‌ای با عنوان تحلیل ادبیات خطمشی پولی غیرمتعارف بین‌المللی انجام دادند. مطالعات تجربی شواهد قانع‌کننده‌ای ارائه می‌کنند که نشان می‌دهد خطمشی‌های پولی غیر متعارف بین‌المللی بر قیمت‌داری‌های بین‌المللی و ریسک دنباله به شیوه‌ای مطلوب تأثیر گذاشته‌اند. مدل‌سازی کالیبره شده و تمرین‌های خود رگرسیون برداری نشان می‌دهد که این سیاست‌ها نتایج اقتصاد کلان را نیز بهبود می‌بخشند. ما بحث اخیر در مورد شواهد تجربی را ارزیابی می‌کنیم و ارزیابی‌های بانک مرکزی خطمشی‌های پولی غیرمتعارف را مورد بحث قرار می‌دهیم. وارما^۵ و همکاران (۲۰۲۲) مطالعه‌ای با عنوان تحلیل موضوعی تأثیر سیاست‌های فناوری مالی (فین تک) بر صنعت بانکداری انجام دادند. نتایج نشان داد که پیاده‌سازی خطمشی‌های مرتبط با فین تک پتانسیل عظیمی برای رشد و تأثیرگذاری بر صنعت بانکداری و کل جهان دارد. صنعت بانکداری می‌تواند از ترکیب فناوری‌های نوظهور مانند بلاک‌چین، هوش مصنوعی، یادگیری ماشین یا سایر لایه‌های تصمیم‌گیری سود ببرد. این یافته‌ها می‌تواند به تنظیم‌کننده‌ها، خطمشی‌گذاران، دانشگاهیان و متخصصان کمک کند تا فرصت‌ها و چالش‌های فناوری‌های نوظهور در صنعت بانکداری را درک کنند. الچرانی و

¹ Mateev, Sahyouni & Tariq

² Phan Thi Hang

³ Kanapiyanova

⁴ Bhattarai & Neely

⁵ Varma

ابراهام^۱ (۲۰۲۲) مطالعه‌ای با عنوان تأثیر حاکمیت شرکتی و ارتباط سیاسی بر عملکرد مالی بانک‌های لبنان در طول بحران مالی ۲۰۲۱-۲۰۱۹ انجام دادند. ما از رگرسیون خطی بر روی نمونه‌ای از ۱۹۴ مشاهدات سال بانکی از سال ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۱ استفاده کردیم. حضور اعضای مستقل در هیئت مدیره و تمرکز مالکیت به دلیل مالکیت خانوادگی، اثرات مثبتی بر بازده دارایی بانک، بازده حقوق صاحبان سهام، نقدینگی داشت. سطوح و وام‌های صادر شده کنترل کارآمد، همراه با حضور حسابرسی و کمیته‌های انطباق، با افزایش کفایت سرمایه و کاهش وام‌های غیرجاری، ریسک را کاهش داد. هم ارتباطات سیاسی اداری و هم ارتباطات سیاسی مالکیت باعث افزایش بازده دارایی‌ها، افزایش بازده حقوق صاحبان سهام، افزایش سطح نقدینگی و افزایش وام به سپرده‌ها شد، در حالی که وام‌های غیرجاری را افزایش داد. تضادهای نمایندگی حاکی از آن است که اعطای وام به دلیل فشار سیاسی باعث افزایش وام‌های غیرجاری شده است.

مواد و روش‌ها

هدف اصلی از انجام این پژوهش ارائه الگوی خط مشی‌گذاری نظام بانکی در راستای توسعه پایدار است، بنابراین پژوهش حاضر از نظر هدف در حیطه تحقیقات توسعه‌ای می‌باشد. از آنجایی که در این پژوهش از داده‌های حاصل از مصاحبه و پرسشنامه به یک الگوی کلی می‌رسیم، لذا رهیافت این پژوهش استقرایی است. تحلیل داده‌های کیفی با روش نظریه داده‌بنیاد از نوع اکتشافی و مصاحبه انجام شد و تحلیل داده‌های کمی بر اساس ماهیت و روش، یک پژوهش توصیفی-پیمایشی که ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه است. جامعه آماری این تحقیق در بخش کیفی شامل از خبرگان سیاست‌گذاری اقتصادی و بانکی شامل اساتید دانشگاه، مشاورین و مدیران بانکی بوده است. انتخاب نمونه آماری با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند گلوله برفی و تا سطح اشباع نظری و کفایت داده‌ها ادامه یافت. نمونه‌گیری در بخش کیفی به صورت غیراحتمالی هدفمند انجام شد. در مجموع ۲۰ نفر از خبرگان به‌عنوان نمونه در بخش کیفی انتخاب شدند. جامعه مورد مطالعه در پژوهش کمی، کلیه کارکنان بانک تجارت استان تهران هستند ($N=1650$). برای محاسبه حجم نمونه از فرمول کوکران برای جوامع محدود استفاده شده است که حجم نمونه آماری به تعداد ۳۱۲ نمونه رسیدیم. ابزار اصلی گردآوری داده‌ها در بخش کیفی، مصاحبه عمیق نیمه‌ساختاریافته است. در بخش کمی، برای آزمون این فرضیات تحقیق، از ابزار پرسشنامه محقق ساخته شامل ۶۴ گویه برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شد. گویه‌های پرسشنامه دقیقاً بر مبنای شاخص‌های شناسایی شده در فاز کیفی تحقیق، تدوین شده است. جهت ارزیابی پایایی پرسشنامه از محاسبه ضریب آلفای کرونباخ و برای بررسی روایی از دو روش روایی صوری-محتوایی (CVR-CVI) و روایی سازه (روایی همگرا و روایی واگرا) استفاده شد. جهت تعیین روایی و پایایی مصاحبه‌ها از دو روش بازآزمون و توافق دو کدگذار استفاده شده است. در این پژوهش از روش داده بنیاد برای تحلیل داده‌های کیفی استفاده شد. تحلیل داده‌ها در بخش کیفی با استفاده از نرم افزار Maxqda انجام شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیات تحقیق از آمار استنباطی و تکنیک حداقل مربعات جزئی (PLS) استفاده شد.

یافته‌های تحقیق

در جدول ذیل، مشخصات جمعیت شناختی خبرگان شرکت‌کننده در مصاحبه به تفکیک جنسیت، سن، تحصیلات و سابقه کاری ارائه شده است.

¹ El-Chaarani & Abraham

جدول ۱- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی خبرگان

ویژگی‌های جمعیت‌شناختی	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۶۰٪
	زن	۴۰٪
سن	کمتر از ۳۵ سال	۲۰٪
	۳۵ تا ۴۵ سال	۳۰٪
تحصیلات	۴۵ سال و بیشتر	۵۰٪
	کارشناسی ارشد	۳۰٪
سابقه کاری	دکتری	۷۰٪
	۱۰ تا ۲۰ سال	۷۰٪
کل	بالای ۲۰ سال	۳۰٪
	۲۰	۱۰۰٪

برای محاسبه پایایی بازآزمون از میان مصاحبه‌های انجام شده چند مصاحبه نمونه، انتخاب شده و کدهای مشخص شده در دو فاصله زمانی، برای هر کدام از مصاحبه‌ها، باهم مقایسه شده‌اند.

درصد پایایی = تعداد توافقات * ۲ / تعداد کل داده‌ها * ۱۰۰٪

در این پژوهش سه مصاحبه به‌عنوان نمونه انتخاب شده‌اند و با فاصله زمانی یک ماه مجدداً کدگذاری شده‌اند. با توجه به این که میزان پایایی بازآزمون ۸۶٪ است و این مقدار بیشتر از ۶۰٪ است، قابلیت اعتماد کدگذاری مورد قبول است. برای محاسبه پایایی با روش توافق درون موضوعی دو کدگذار، از یکی از دانشجویان مدیریت درخواست شد تا در این آزمون به‌عنوان همکار پژوهشی مشارکت کند. درصد توافق درون موضوعی که به‌عنوان شاخص پایایی مورد استفاده قرار می‌گیرد. به صورت زیر محاسبه می‌شود:

درصد پایایی = تعداد توافقات * ۲ / تعداد کل داده‌ها * ۱۰۰٪

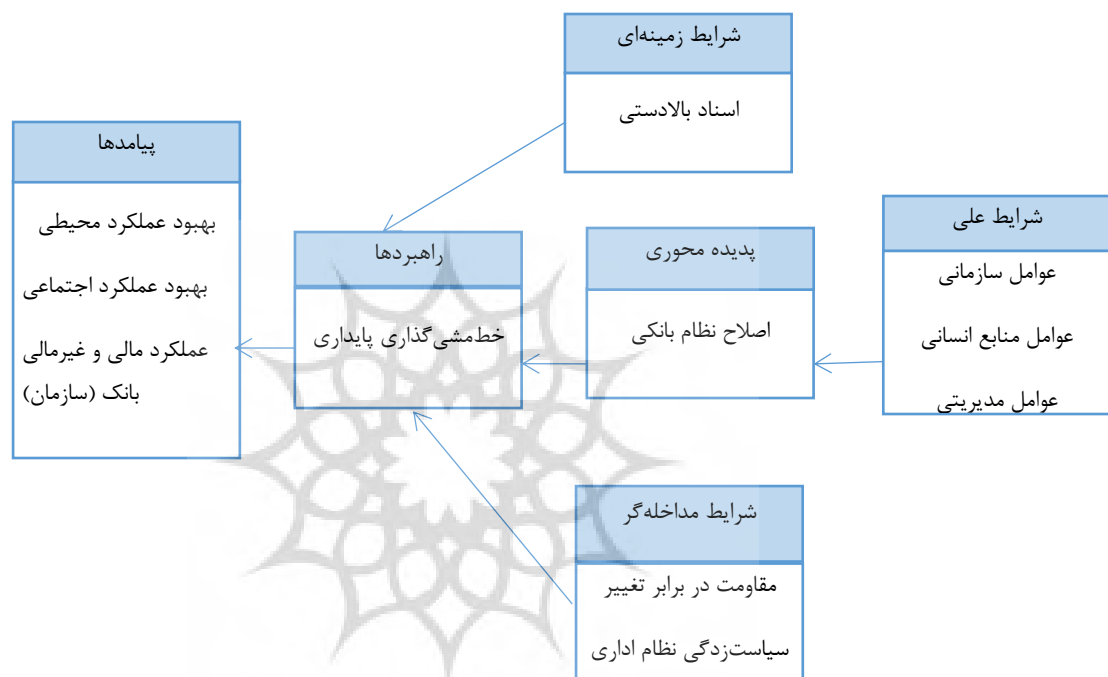
با توجه به این که میزان پایایی دوکدگذار ۷۷٪ است و این مقدار بیشتر از ۶۰٪ است قابلیت اعتماد کدگذاری مورد قبول است.

کدگذاری باز: این مرحله شامل دسته‌بندی کدهای مختلف در قالب مضامین بالقوه و مرتب کردن همه خلاصه داده‌های کدگذاری شده در قالب مضامین مشخص شده است. در واقع محقق، تحلیل کدهای خود را شروع کرده و در نظر می‌گیرد که چگونه کدهای مختلف می‌توانند برای ایجاد یک مضامین کلی ترکیب شوند.

کدگذاری محوری: دومین مرحله تجزیه و تحلیل در نظریه‌پردازی داده بنیاد است. بر اساس «رهیافت نظام‌مند» استراوس و کوربین (۱۹۹۸) مقوله‌های استخراج شده از داده‌های خام مصاحبه در قالب الگویی به نام الگوی کدگذاری محوری گردآوری می‌شوند. این الگو شامل ۶ محور به ترتیب زیر است:

۱. شرایط علی: مقوله‌هایی مربوط به شرایطی که مقوله محوری تأثیر می‌گذارد؛
۲. مقوله محوری: مقوله‌ای اصلی که می‌توان دیگر مقوله‌ها به آن ربط داده و به کرات در داده‌ها ظاهر می‌شود؛
۳. اقدامات: کنش‌ها و برهم کنش‌های خاصی که از پدیده محوری منتج می‌شود؛
۴. زمینه‌ها: شرایط خاصی که بر اقدامات تأثیر می‌گذارد؛
۵. شرایط مداخله‌گر: شرایط زمینه‌ای عمومی که بر راهبرها تأثیر می‌گذارد؛
۶. پیامدها: خروجی‌های حاصل از به‌کارگیری اقدامات.

کدگذاری گزینشی: در نظریه پردازی بنیادی، تلفیق داده‌ها از اهمیت زیادی برخوردار است. در فرآیند تحقیق پس از گردآوری داده‌ها، تجزیه و تحلیل و تفسیر آن‌ها نوبت به ارائه مدل، نتیجه‌گیری و جمع‌بندی تحقیق می‌رسد. بر اساس نتایج حاصل از تحلیل کیفی شش دسته از عوامل اصلی شامل عوامل زمینه‌ای (اسناد بالادستی)، علی (عوامل سازمانی، عوامل منابع انسانی و عوامل مدیریتی)، پدیده محوری (اصلاح نظام بانکی)، مداخله‌گر (سیاست‌زدگی نظام اداری و مقاومت در برابر تغییر)، راهبردها (خط‌مشی گذاری پایداری) و پیامدها (بهبود عملکرد اجتماعی، بهبود عملکرد محیطی و بهبود عملکرد مالی و غیرمالی) به‌عنوان مولفه‌های اصلی مدل جامع خط‌مشی گذاری به‌منظور اصلاح نظام بانکی شناسایی شد. شکل زیر، نشان‌دهنده مدل پارادایمی الگوی مدل جامع خط‌مشی گذاری به‌منظور اصلاح نظام بانکی می‌باشد.

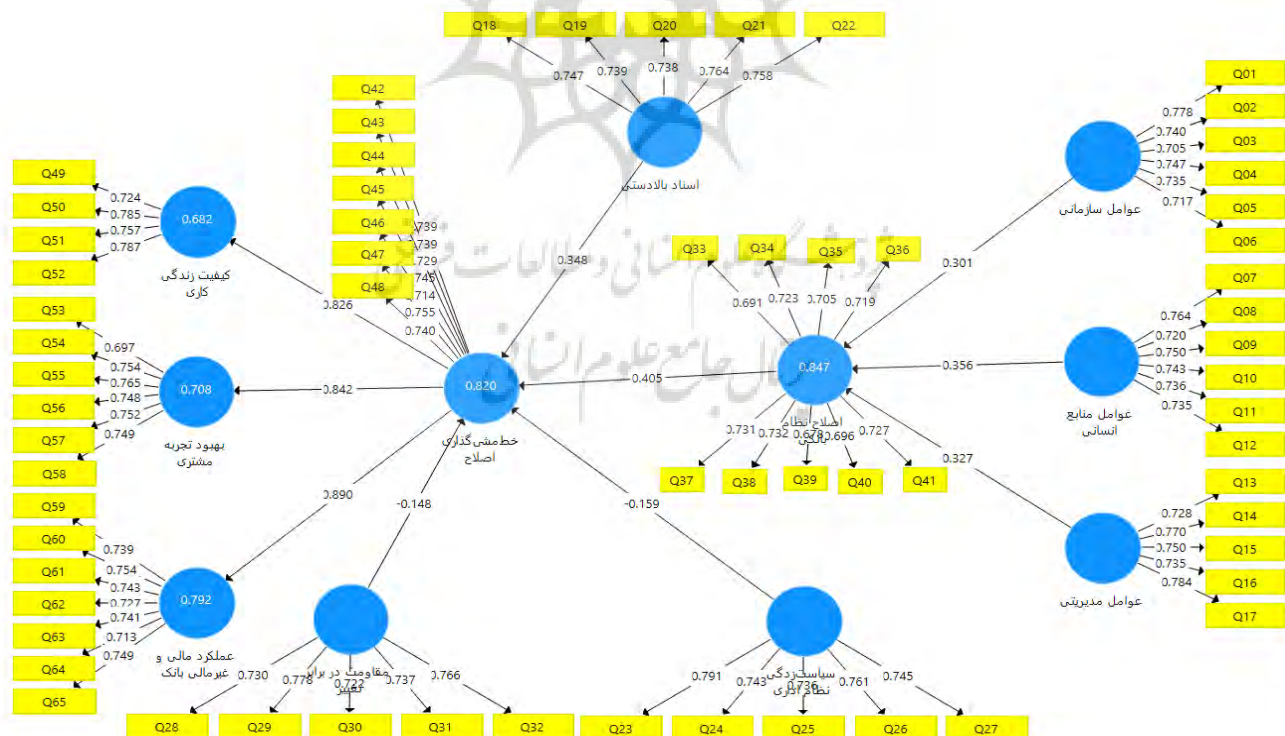
شکل ۱- فراوانی کدهای مصاحبه

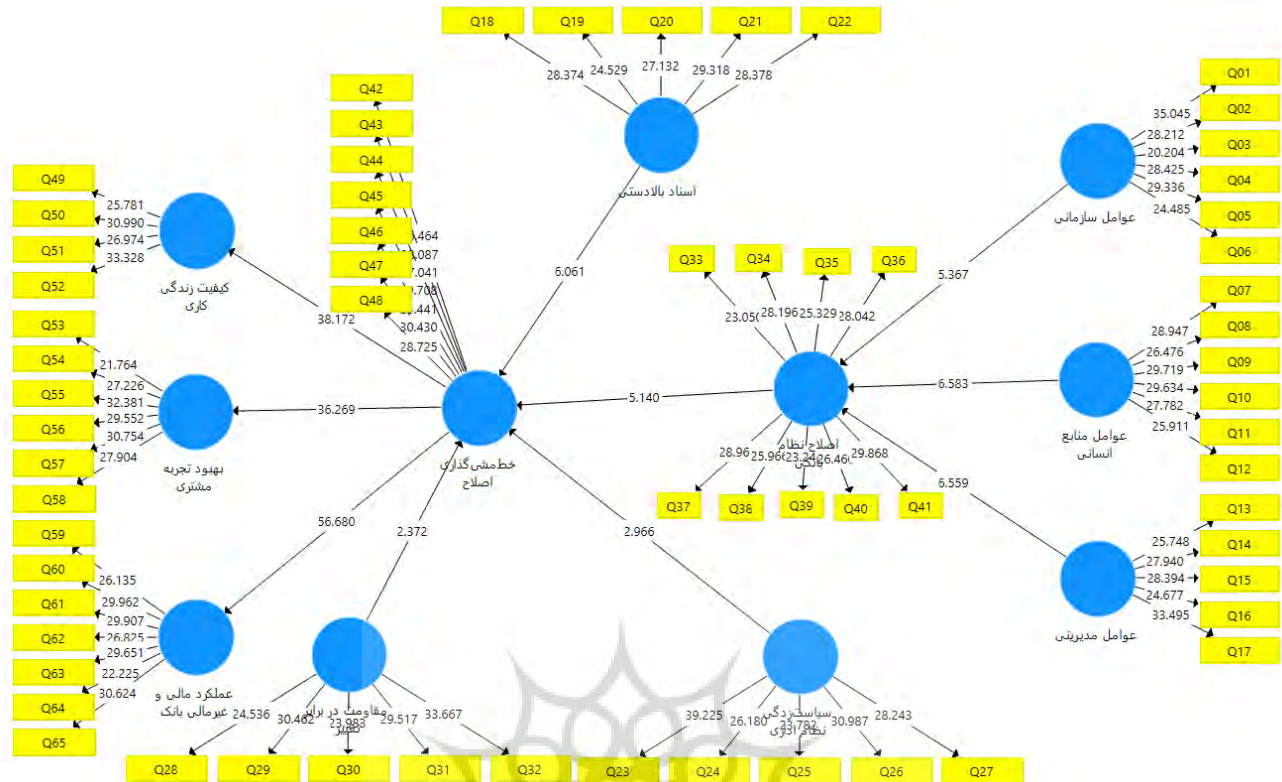
نتایج بدست آمده در رابطه با روایی و پایایی پرسشنامه در جدول زیر بیان شده است:

جدول ۲- مقادیر پایایی و روایی پرسشنامه

سازه‌های اصلی	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی (CR)	ضریب رو (Rho)	AVE
اسناد بالادستی	۰/۸۰۵	۰/۸۰۵	۰/۸۶۵	۰/۵۶۱
اصلاح نظام بانکی	۰/۸۷۸	۰/۸۷۸	۰/۹۰۲	۰/۵۰۷
بهبود عملکرد محیطی	۰/۸۳۹	۰/۸۳۹	۰/۸۸۲	۰/۵۵۴
خط‌مشی‌گذاری پایداری	۰/۸۶۰	۰/۸۶۰	۰/۸۹۳	۰/۵۴۴
سیاست‌زدگی نظام اداری	۰/۸۱۲	۰/۸۱۳	۰/۸۶۹	۰/۵۷۰
بهبود عملکرد اقتصادی	۰/۸۶۱	۰/۸۶۱	۰/۸۹۳	۰/۵۴۵
عوامل سازمانی	۰/۸۳۲	۰/۸۳۲	۰/۸۷۷	۰/۵۴۳
عوامل مدیریتی	۰/۸۱۰	۰/۸۱۰	۰/۸۶۸	۰/۵۶۸
عوامل منابع انسانی	۰/۸۳۶	۰/۸۳۶	۰/۸۸۰	۰/۵۵۰
مقاومت در برابر تغییر	۰/۸۰۱	۰/۸۰۲	۰/۸۶۳	۰/۵۵۸
بهبود عملکرد اجتماعی	۰/۷۶۱	۰/۷۶۱	۰/۸۴۸	۰/۵۸۳

برای بررسی برازش مدل ساختاری پژوهش از چندین معیار استفاده می‌شود که اولین و اساسی‌ترین معیار ضرایب معناداری یا همان مقادیر T-value است. برازش مدل ساختاری با استفاده از ضرایب T به این صورت است که این ضرایب باید از ۱/۹۶ بیشتر باشد تا بتوان در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار بودن آن‌ها را تایید نمود.

شکل ۳- خروجی اعتبارسنجی مدل با روش حداقل مربعات جزئی

شکل ۴- معناداری روابط متغیرها با روش حداقل مربعات جزئی (بوت‌استرپینگ)

جدول ۳- آزمون فرضیات

نتیجه	معناداری	آماره t	ضریب مسیر	رابطه
مثبت و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۶/۰۶۱	۰/۳۴۸	اسناد بالادستی ← خط‌مشی‌گذاری پایداری
مثبت و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۵/۱۴	۰/۴۰۵	اصلاح نظام بانکی ← خط‌مشی‌گذاری پایداری
مثبت و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۳۶/۲۶۹	۰/۸۴۲	خط‌مشی‌گذاری پایداری ← بهبود عملکرد محیطی
مثبت و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۵۶/۶۸	۰/۸۹۰	خط‌مشی‌گذاری پایداری ← بهبود عملکرد اقتصادی
مثبت و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۳۸/۱۷۲	۰/۸۲۶	خط‌مشی‌گذاری پایداری ← بهبود عملکرد اجتماعی
منفی و معنی‌دار	۰/۰۰۸	۲/۹۶۶	-۰/۱۵۹	سیاست‌گذاری نظام اداری ← خط‌مشی‌گذاری پایداری
مثبت و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۵/۳۶۷	۰/۳۰۱	عوامل سازمانی ← اصلاح نظام بانکی
مثبت و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۶/۵۵۹	۰/۳۲۷	عوامل مدیریتی ← اصلاح نظام بانکی
مثبت و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۶/۵۸۳	۰/۳۵۶	عوامل منابع انسانی ← اصلاح نظام بانکی
منفی و معنی‌دار	۰/۰۱۸	۲/۳۷۲	-۰/۱۴۸	مقاومت در برابر تغییر ← خط‌مشی‌گذاری پایداری

بحث و نتیجه‌گیری

بر اساس نتایج بدست آمده در این تحقیق، عوامل سازمانی، عوامل منابع انسانی و عوامل مدیریتی به‌عنوان شرایط علی در الگوی خط مشی‌گذاری نظام بانکی در راستای توسعه پایدار شناسایی شدند. نتیجه بدست آمده اهمیت مدیریت سازمان در تحقق اهداف پایداری را نشان می‌دهد. ادغام موفقیت آمیز و مدیریت موثر پایداری در یک شرکت مستلزم داشتن رهبری متعهد، جهت‌گیری روشن و نفوذ استراتژیک است

و هیچ یک از این‌ها بدون یک ساختار حاکمیتی قوی اتفاق نمی‌افتد. حاکمیت پایداری به یک شرکت کمک می‌کند تا استراتژی پایداری را در سراسر تجارت اجرا کند، فرآیندهای تنظیم هدف و گزارش را مدیریت کند، روابط با ذینفعان خارجی را تقویت کند و از مسئولیت‌پذیری کلی اطمینان حاصل کند. از سوی دیگر کارکنان سازمان «عاملی» هستند که قوانین و آیین‌نامه‌های پایداری را به مرحله اجرا در می‌آورند و از این‌رو نقش مهمی در حرکت سازمان به سمت توسعه پایدار ایفا می‌کنند. بر این اساس، سیاست‌گذاری‌های نظام بانکی باید به صورتی باشد که هم مدیران و هم کارکنان بانک را ملزم به رعایت ملاحظات پایداری در کلیه اقدامات سازمانی بکند. در رابطه با عوامل سازمانی نیز می‌توان به بخشنامه‌ها، فرهنگ و جو حاکم بر سازمان اشاره کرد. اگر از پیش در سازمان، فرهنگ مبتنی بر پایداری وجود داشته باشد در این صورت افراد تصمیم‌گیرنده و کارکنان توجه بیشتری به ابعاد پایداری نشان می‌دهند که همین امر خود زمینه‌ای برای انتخاب مدیری می‌شود که به توسعه پایدار پایبندی دارد. نتایج بدست آمده در رابطه با شرایط علی با یافته‌های سایر محققان مطابقت دارد. عامر^۱ و همکاران (۲۰۲۲) نشان دادند که انعطاف‌پذیری ساختار سازمانی برای اجراء خط‌مشی‌های پایداری در سازمان‌های دولتی نقش کلیدی ایفا می‌کند. به همین ترتیب، بیانچی و بیجیو^۲ (۲۰۲۲) بهبود و توسعه نیروی انسانی را برای اصلاحات سیاستی در نظام بانکداری، بسیار مهم دانسته‌اند. وارما و همکاران (۲۰۲۲) با بررسی نظام خط‌مشی‌گذاری در سیستم بانکداری به اهمیت شایسته‌سالاری مدیران ارشد نظام بانکی جهت تحقق توسعه پایدار اشاره کرده‌اند. بر اساس نتایج کدگذاری ثانویه پژوهش، شاخص‌های قوانین برنامه جامع اصلاح نظام اداری، قوانین برنامه تحول در نظام اداری کشور، سند چشم‌انداز در زمینه ادغام بانک‌ها، سیاست‌های کلی نظام در بخش بانکداری، قانون بودجه کشور به‌عنوان مقوله‌های زمینه‌ای در الگوی خط‌مشی‌گذاری نظام بانکی در راستای توسعه پایدار انتخاب شدند. نتیجه بدست آمده از یک سو بیانگر جایگاه قابل ملاحظه بانک‌ها در اقتصاد کلان و اسناد بالادستی کشور است و از سوی دیگر اهمیت توجه به این اسناد در تدوین و پیاده‌سازی خط‌مشی‌های بانکداری را نشان می‌دهد. از طرف دیگر در تمامی برنامه‌های توسعه‌ای کشور به نقش بانک‌ها در تامین مالی بسیاری از پروژه‌های عمرانی اشاره شده است. همچنین مطابق با اسناد بالادستی کشور، بانک مرکزی باید اهداف زیر را با رعایت اسناد بالادستی نظام محقق کند: کنترل تورم؛ ثبات و سلامت شبکه بانکی و سایر «اشخاص تحت نظارت»؛ حمایت از رشد اقتصادی و اشتغال؛ و کمک به حمایت از ارزش پول ملی. در مطالعه شریفی‌بغا، حقیقت و کریمی تک‌نلو (۱۴۰۲) نیز به این مساله اشاره شده است که عدم همراستایی بین عملکرد نظام بانکداری با اسناد بالادستی باعث شده است که سلامت نظام بانکی ایران تا حد زیادی در برابر شوک‌های مالی آسیب‌پذیر باشد. خلیل‌لو، عبدالحمید و رضاییان (۱۴۰۲) نیز به اهمیت مطابقت نظام بانکداری کشور با اصول بانکداری اسلامی که در اسناد بالادستی مورد توجه قرار گرفته است، اشاره شده است.

بر اساس نتایج بدست آمده در این تحقیق، سیاست‌زدگی نظام اداری و مقاومت در برابر تغییر به‌عنوان شرایط مداخله‌گر در الگوی خط‌مشی‌گذاری نظام بانکی در راستای توسعه پایدار شناسایی شد. در تبیین این یافته باید بیان کرد که تفکر مدیریتی در ایران که استراتژی اقتصادی را طراحی می‌کند دچار اشکال است و همین مساله اجازه حرکت به سمت توسعه پایدار را نمی‌دهد. اشکال اساسی در ساختار سیاست‌گذاری ایران نیز این است که دیپلماسی تابع ایدئولوژی و اقتصاد نیز تابعی از سیاست است، این در حالی است که در سایر نقاط جهان، توسعه پایدار حرف اول را می‌زند و کل مجموعه سیاست‌گذاری و دیپلماسی و حکمرانی را در اختیار گرفته است. نظام بانکی ایران به‌عنوان شریان اصلی اقتصاد ایران دچار سیاست‌زدگی شده است و همین مساله اجازه پیشرفت و شکوفایی اقتصادی را نمی‌دهد. برای حل این چالش لازم است کل رویکرد حکومت تغییر کند و تا زمانی که این رویکرد تغییر نکند و نگاه مقامات مسئول به روابط با جهان اصلاح نشود شرایط به همین منوال باقی خواهد ماند. بنابراین حتی اگر سیاست‌گذاران ایده‌های نو هم ارائه کنند تا زمانی که قدرت اقتصادی وجود نداشته باشد هیچ یک از این ایده‌ها قابل پیاده‌سازی و اجرا نخواهد بود. از سوی دیگر مقاومت کارکنان و مدیران در برابر تغییر از دیگر شرایط مداخله‌گر است که در الگوی خط‌مشی‌گذاری به‌منظور اصلاح نظام بانکی جمهوری اسلامی ایران شناسایی شده است. نتیجه بدست آمده در رابطه با شرایط مداخله‌گر با

¹ Amer

² Bianchi & Bigio

یافته‌های اکبر موسوی، سلمانی، حقیقت و اصغرپور (۱۴۰۱)، هاشمی دیزج، حاضری نیری و صمدزاده (۱۴۰۱) و الیا، استفانلی و فریلی (۲۰۲۳) مطابقت دارد. اصلاح نظام بانکی، پدیده محوری در الگوی خط مشی گذاری نظام بانکی در راستای توسعه پایدار است. با توجه به چالش‌های متعدد سیستم بانکداری کشور، ضرورت اصلاح نظام بانکی کاملاً احساس می‌شود. نظام بانکی ایران در حال حاضر با مشکلاتی عدیده‌ای مواجه است که بحث ناترازی و زیان در صورت‌های مالی بانک‌ها از جمله این مسایل است. در حال حاضر سودهای پرداختی بانک‌ها بیش از درآمد واقعیشان از محل تسهیلاتی است که به دست می‌آورند و این باعث شده ترازنامه بانک‌ها هرروز منفی‌تر شود و به تبع آن مشکلات این بخش را افزایش دهد. در کنار این موضوع مشکل تنگنای مالی و پدیده تسهیلات تکلیفی و دیکته شدن تسهیلات را باید به مشکلات بانکی نیز افزود که سبب شده سیستم بانکی دچار چالش‌ها و گرفتاری‌های شدیدی شود. این مشکلات درحالی وجود دارد که در نظام بانکی کشور سه قانون اصلی و مهم داریم که ساختار بانکی کشور را تعریف می‌کند که به دلیل تضادهایی که در برخی موارد این قوانین با یکدیگر دارند، این امر به مشکلات بانک‌ها افزوده است. پیش از این نیز محققان دیگری به اهمیت اصلاح نظام بانکی اشاره کرده‌اند. بالیو، ایزلین و نیکولتی (۲۰۲۲) با اشاره به مشکلات عدیده بانکداری در کشورهای در حال توسعه به اهمیت اصلاح نظام بانکی در این کشورها اشاره کرده است. در مطالعه انجام شده توسط الچارانی و ابراهام (۲۰۲۲) نیز این محققان ضرورت اصلاح نظام بانکی در کشور لبنان را مورد تأکید قرار داده‌اند. در تحقیقات داخلی نیز به ضرورت اصلاح نظام بانکی اشاره شده است. به‌عنوان مثال، غفاری فرد و علمدار (۱۴۰۰) اصلاح نظام بانکی را عامل موثری در تحقق اهداف نظام اقتصادی اسلام در استان‌های مختلف دانسته‌اند.

خط‌مشی‌گذاری پایداری در رابطه با راهبردهای اصلی در الگوی خط مشی گذاری نظام بانکی در راستای توسعه پایدار شناسایی شد. در تبیین این یافته باید به اهمیت اصلاح خط‌مشی‌ها متناسب با شرایط اقتصادی-اجتماعی در دوران معاصر اشاره کرد. پیچیدگی روزافزون زندگی اجتماعی و محیط بین‌الملل، دولت‌ها را از استفاده از مکانیسم‌های سنتی کنترل فرماندهی مانند شرکت‌های عمومی، سازمان‌های نظارتی و مؤسسات وابسته در اکثر کشورهای دموکراتیک دور کرده است. امروزه بسیاری از دولت‌ها از منابع و ابزارهای مختلف سازمانی استفاده می‌کنند. در نتیجه این تغییر، طرح‌های سیاستی مبتنی بر روش‌هایی مانند سازمان‌دهی مجدد و بازنگری در سطح دولت، همکاری‌های دولت و سازمان‌های غیردولتی و مشاوره با ذینفعان شده است. در این شرایط، تاکتیک‌هایی مانند حصول اطمینان از اینکه خط‌مشی‌ها در جهت مورد نظر دولت با همکاری بازیگران خط‌مشی و روابط آن‌ها شکل می‌گیرد، به‌طور فزاینده‌ای مورد استفاده قرار می‌گیرد. با وجود مشخص بودن اهمیت مساله اصلاح نظام بانکی بر تمامی کارشناسان، سیاست‌گذاران و فعالان این صنعت هنوز هم اتفاق شاخصی در زمینه بهبود عملکرد این بخش رخ نداده است. در این رابطه روانگرد، رونقی و ابراهیمی (۱۴۰۲) عدم کارایی اصلاح خط‌مشی‌ها را یک عامل مهم در ناکارآمدی نظام بانکی دانسته‌اند. ژانگ، هی، وانگ، ژو و ایوانز (۲۰۲۲) نیز به اهمیت رویکرد اصلاح در نظام خط‌مشی‌گذاری کشور چین اشاره کرده‌اند. در مطالعه‌ای دیگر، ژائو، میائو، ژائو و نقشبندی (۲۰۲۳) نیز خواستار اصلاح نظام سیاست‌گذاری برای بهبود عملکرد کل سیستم بانکداری شدند که این یافته‌ها با نتایج بدست آمده در پژوهش حاضر همخوانی دارد.

بر اساس نتایج بدست آمده در این تحقیق، بهبود عملکرد اجتماعی، بهبود عملکرد محیطی و بهبود عملکرد مالی و غیرمالی به‌عنوان پیامد اصلی در الگوی خط مشی گذاری نظام بانکی در راستای توسعه پایدار شناسایی شد. اصطلاح بهبود عملکرد اجتماعی در سال‌های اخیر رواج زیادی داشته است. اما در مورد معنای این اصطلاح توافق کمی وجود دارد، درعین حال می‌توان گفت حداقل دو استفاده شایع از آن وجود دارد. اول این که بهبود عملکرد اجتماعی اشاره به مجموعه‌ای از نتایج برای کارکنان نظیر رضایت‌مندی شغلی، فرصت‌های رشد، مسائل روان‌شناختی، امنیت شغلی، روابط انسانی کارفرما، کارکنان و میزان پایین بودن حوادث دارد. دوم اینکه بهبود عملکرد اجتماعی به مجموعه‌ای از کارها یا عملکردهای سازمانی جهت رساندن منفعت به کل جامعه اشاره دارد.

¹ Elia, Stefanelli & Ferilli

² Ballew, Iselin & Nicoletti

³ Zhang, He, Wang, Zhu & Evans

از طرف دیگر با توجه به فقدان استانداردهای زیست‌محیطی در اغلب بانک‌های کشور، بهبود عملکرد محیطی می‌تواند حائز اهمیت بسیار زیادی جهت حرکت سیستم بانکی کشور به سمت توسعه پایدار باشد. عملکرد زیست‌محیطی به معنای لحاظ کردن مقوله‌های زیست‌محیطی در کلیه اقدامات یک سازمان است. صرف نظر از ماهیت خدماتی یا تولیدی یک شرکت، فعالیت‌های هر بنگاهی می‌تواند تأثیرات مخربی بر محیط زیست داشته باشد. در این راستا ادغام ملاحظات زیست‌محیطی در فعالیت‌های شرکت، باعث به حداقل رساندن آسیب‌های زیست‌محیطی می‌شود. در واقع عملکرد زیست‌محیطی به‌عنوان یکی از ابزارهای اصلی برای ترویج تبدیل از توسعه ناپایدار به توسعه پایدار پیشنهاد شده است. براساس این مفهوم ایجاد کالاها و خدمات بیشتر با استفاده از منابع کمتر و ایجاد زباله و آلودگی کمتر است. در برخی از تحقیقات پیشین نیز به نتایج مشابهی اشاره شده است. به‌عنوان مثال در پژوهش ویتال^۱ (۲۰۲۱) این محقق اشاره دارد که خط‌مشی‌گذاری اصولی در حوزه توسعه پایدار از جمله رویکردهایی است که باعث بهبود عملکرد محیطی می‌شود. به همین ترتیب وانگ، فنگ، ژیاو، ژو و ژو^۲ (۲۰۲۲) به این مساله اشاره دارند که خط‌مشی‌های نظام بانکی علاوه بر رضایت مشتریان باعث به بهبود عملکرد محیطی کارکنان نیز توجه داشته باشد.

در رابطه با شرایط علی، نخستین پیشنهاد این است که مدیران ارشد نظام بانکی از تصمیمات لحظه‌ای و کوتاه‌مدت فاصله گرفته و برنامه‌ریزی استراتژیک نظام بانکی جهت اصلاح امور را در دستور کار قرار دهند؛ از طرف دیگر لازم است که مدیران ارشد بانکی با کاهش سطح بوروکراسی و سلسله‌مراتب سازمانی، شرایط لازم برای هم‌افزایی درونی نظام بانکی جهت تحقق توسعه پایدار را فراهم آورند.

در رابطه با شرایط زمینه‌ای، یکی از اقدامات ضروری در زمینه اصلاح نظام بانکی کشور، تصویب و اجرای اصول توسعه پایدار با تمام مشخصات و سیستم‌های مکمل آن می‌باشد. همچنین لازم است خط‌مشی‌هایی تدوین شود تا سیستم بانکداری زمینه لازم برای جذب منابع داخلی و خارجی و درگیر کردن تمامی ذینفعان در مسائل زیست‌محیطی را فراهم کند.

در رابطه با شرایط مداخله‌گر، لازم است خط‌مشی‌های نظام بانکی به‌گونه‌ای تدوین شود که میزان تسلط سیاستمداران بر اداره امور بانکی را به حداقل برساند؛ همچنین پرهیز از قطبی‌شدگی و نفوذ جریان‌های سیاسی در امور بانکی از دیگر پیشنهادات این تحقیق برای مقابله با سیاست‌زدگی در نظام بانکی است.

در رابطه با پدیده محوری، رتبه‌بندی بانک‌ها از پیشنهاداتی است که التزام و عمل به آن می‌تواند در بهبود عملکرد زیست‌محیطی بانک‌ها نقش مؤثری داشته باشد. همچنین لازم است که تمامی بانک‌ها ملزم به افشاء عملکرد پایداری شوند.

در رابطه با راهبردها، یکی از مهم‌ترین پیشنهادات برای راهبردها (خط‌مشی اصلاح)، افزایش سهم تامین مالی داخلی بنگاه‌ها با پیگیری تصویب مالیات بر سود تقسیمی و همزمان کاهش نرخ مالیات بر سود شرکت‌هاست. همچنین باید قوانینی شفاف جهت التزام بانک‌ها به اقدامات زیست‌محیطی تدوین شود.

در رابطه با پیامدها، دادن اختیار و قدرت تصمیم‌گیری به کارکنان از دیگر پیشنهاداتی است که برای بهبود عملکرد اجتماعی ارائه می‌شود و پرهیز از قوانین و مقررات سخت، مسئولیت‌پذیری مدیران، و اعطاء پاداش و تشویق مالی از دیگر پیشنهاداتی است که در رابطه با پیامدها ارائه می‌شود.

سیاسگذاری

این پژوهش با همکاری اساتید محترم و دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی و شعب بانک تجارت تهران به سرانجام رسیده است و بر خود واجب می‌دانم از زحماتشان قدردانی و تشکر کنم.

¹ Vital

² Wang, Feng, Xiao, Zhu & Xie

منابع

- اکبر موسوی، سید صالح؛ سلمان، بهزاد؛ حقیقت، جعفر؛ و اصغرپور، حسین. (۱۴۰۱). عوامل موثر در زیان بحران بانکی با تأکید بر چهارچوب‌های سیاستی. پژوهش‌های پولی بانکی، ۱۵ (۵۱)، ۱-۳۲. <https://doi.org/10.22054/ijer.2022.63191.1032>
- بخشور، مرجانه؛ امیری، حسین؛ و جعفری، محمد. (۱۴۰۰). نقش نظارت نظام پولی و بانکی در بروز بحران. موسسه تحقیقاتی تدبیر اقتصاد. <https://doi.org/10.22054/ijer.2022.63191.1032>
- توحیدفام، محمد؛ توسرکانی، علی (۱۴۰۰). بررسی مؤلفه‌های الگوی سیاست‌گذاری در حوزه رسانه (گذر از نهادگرایی کلاسیک به نهادگرایی جدید). سیاست ۱، ۸۱-۹۷. [10.22059/JPQ.2021.236366.1007087](https://doi.org/10.22059/JPQ.2021.236366.1007087)
- خدای پور، احمد؛ و جعفری، محمد (۱۴۰۲). گسترش مسئولیت‌پذیری اجتماعی و زیست‌محیطی شرکت، فصلنامه مطالعات مدیریت توسعه سبز، دوره ۲، شماره ۱ (۳)، بهار و تابستان ۱۴۰۲، صص ۱۰۱-۱۱۱. [10.22077/JGMD.2023.6444.1032](https://doi.org/10.22077/JGMD.2023.6444.1032)
- خلیل‌لو، رضا؛ عبدالحمید، مهدی؛ و رضاییان، علی. (۱۴۰۲). تحلیل اهمیت - عملکرد خط‌مشی‌های اصلاح نظام بانکی جمهوری اسلامی ایران با رویکرد بانکداری اسلامی. اقتصاد پولی مالی، ۳۰ (پاییز و زمستان ۱۴۰۲). <https://doi.org/10.22067/mfe.2023.82590.1309>
- روانگرد، فرانک؛ رونقی، محمدحسین؛ و ابراهیمی، ابوالقاسم. (۱۴۰۲). چالش‌های استقرار بانکداری دیجیتالی در صنعت بانکداری. نشریه علمی پژوهشی مدیریت کسب‌وکارهای بین‌المللی، ۱۶ (۱)، ۲۰۱-۲۲۵. [Dio: 10.22034/JIBA.2023.52292.1908](https://doi.org/10.22034/JIBA.2023.52292.1908)
- رودرگز، فریاد؛ عمادانی، رضا؛ کیاکجوری، داوود؛ و تقی پوریان، محمدجواد. (۱۴۰۱). تدوین مدل رفتار سازمانی در نظام بانکداری با تأکید بر مدل‌های شایستگی و ارزش آفرینی. تدریس پژوهی، ۱۰ (۱)، ۱۰۵-۱۱۲. [HTTPS://WWW.DOI.ORG/10.34785/J012.2022.008](https://www.doi.org/10.34785/J012.2022.008)
- زارع آبندانسری، محمد؛ نقی‌زاده باقی، عباس؛ و نقی‌زاده باقی، مهدی (۱۴۰۲). شناسایی راهکارهای توسعه پایدار و مدیریت سبز در طراحی ورزشگاه‌های فوتبال، فصلنامه مطالعات مدیریت توسعه سبز، دوره ۲، شماره ۲ (۴)، پاییز و زمستان ۱۴۰۳، صص ۱۶-۳۴. [10.22077/JGDMS.2024.7114.1060](https://doi.org/10.22077/JGDMS.2024.7114.1060)
- سبزیانی، فریدون؛ غلامی چنارستان علیا، عبدالخالق؛ و تمیمی، محمد (۱۴۰۳). ارائه الگوی توسعه پایداری بانک صادرات ایران بر مبنای اخلاق حرفه‌ای، فصلنامه مطالعات مدیریت توسعه سبز، دوره ۳، شماره ۱ (۵)، بهار و تابستان ۱۴۰۳، صص ۱۹۹-۲۲۲. [10.22077/JGDMS.2024.7118.1091](https://doi.org/10.22077/JGDMS.2024.7118.1091)
- شریفی بقا، فرهاد؛ حقیقت، جعفر؛ و کریمی نکانلو، زهرا. (۱۴۰۲). تأثیر شوک‌های سیاست پولی از طریق کانال نرخ ارز بر سلامت نظام بانکی ایران. اقتصاد پولی مالی، ۲۵ (۳۰)، ۱۳۴-۹۹. (بهار و تابستان ۱۴۰۲). <https://doi.org/10.22067/mfe.2023.78781.1234>
- صادقی، حجت‌الله؛ و تقوایی، مسعود (۱۴۰۳). تحلیل داده‌های محیطی در استقرار و توسعه پایدار سکونتگاه‌های روستایی شهرستان اصفهان با استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی، فصلنامه مطالعات مدیریت توسعه سبز، دوره ۳، شماره ۱ (۵)، بهار و تابستان ۱۴۰۳، صص ۱۳۵-۱۶۰. [10.22077/JGDMS.2024.7215.1074](https://doi.org/10.22077/JGDMS.2024.7215.1074)
- صالحی، مطهره؛ قاسمی، محمد؛ و ایمانی، عبدالمجید (۱۴۰۲). الگوی تدوین خط‌مشی با رویکرد اجتماع محور در راستای توسعه محلی، فصلنامه مطالعات مدیریت توسعه سبز، دوره ۲، شماره ۱ (۳)، بهار و تابستان ۱۴۰۲، صص ۱۷۲-۱۸۳. [10.22077/JGMD.2023.6662.1038](https://doi.org/10.22077/JGMD.2023.6662.1038)
- عبداللهی پور، محمدصادق؛ و بت‌شکن، محمدحاشم. (۱۳۹۹). راهکارهای بازسازی مالی بانک‌ها در ایران. مدیریت دارایی و تامین مالی، ۸ (۴)، ۱-۲۰. [10.22108/AMF.2020.119436.1473](https://doi.org/10.22108/AMF.2020.119436.1473)
- غفاری فرد، محمد؛ و علمدار، عباس (۱۴۰۰). بررسی موفقیت شبکه بانکی ایران در تحقق اهداف نظام اقتصادی اسلام در استان‌های مختلف این کشور. نشریه اقتصاد و بانکداری اسلامی، ۱۰ (۳۶): ۷-۳۶. [URL: http://mieaoi.ir/article-1-1009-fa.html](http://mieaoi.ir/article-1-1009-fa.html)
- قائمی اصل، مهدی؛ بافنده ایمان دوست، صادق؛ و محمدی، مسعود. (۱۳۹۹). شناسایی ابزار مدیریت سود در نظام بانکداری بدون ربا در ایران: ارزیابی مقایسه‌ای اهمیت STGL و LLP در رهیافت Cornett. اقتصاد پولی مالی، ۲۷ (۲۰)، ۱۳۵-۱۵۷. <https://doi.org/10.22067/mfe.2021.16463.0>
- معماری، فاطمه؛ و آرایی، وحید. (۱۴۰۲). ارائه الگوی سیاستی نظام مدیریت استعدادها در شبکه بانکی کشور. اقتصاد مالی، ۱۷ (۶۴)، ۱۰۱-۱۱۲. [10.30495/fed.2023.705593](https://doi.org/10.30495/fed.2023.705593)
- ملکی، مصطفی و اسدزاده، علیرضا (۱۴۰۰). بررسی تأثیر خط‌مشی‌گذاری عمومی بر بانکداری الکترونیک بانک‌های دولتی ایران، دهمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت امور مالی، تجارت، بانک، اقتصاد و حسابداری. <https://civilica.com/doc/1373280>
- هاشمی دیزج، عبدالرحیم؛ حاضری نیری، هاتف؛ و صمدزاده، سعید. (۱۴۰۱). تأثیر سیاست پولی بر تورم کشورهای در حال توسعه نفتی و کشورهای توسعه‌یافته. توسعه و سرمایه، ۷ (۳)، ۲۱۳-۲۳۲. [Dio: 10.22103/JDC.2022.19276.1230](https://doi.org/10.22103/JDC.2022.19276.1230)
- Abdollahi Poor., M. S., Botshekan, M. H. (2021). Solutions for Financial Restructuring in Iranian Banks. *Journal of Asset Management and Financing*. 8 (4), 2021. 1-20. [10.22108/AMF.2020.119436.1473](https://doi.org/10.22108/AMF.2020.119436.1473). (In Persian)

- Akbar Mousavi, S., Salmani, B., Haghighat, J., Asgharpour, H., (2022), The Factors Affecting on Banking Crisis Loss with Emphasis on Policy Frameworks. *Journal of Monetary and Banking Research*. 15 (51), 1-32. [20.1001.1.26453355.1401.15.51.6.5](https://doi.org/10.126453355.1401.15.51.6.5) (In Persian)
- Amer, F., Neiroukh, H., Abuzahra, S. E. E., AlHabil, Y., Afifi, M., Shellah, D. & Endrei, D. (2022). Engaging patients in balanced scorecard evaluation-An implication at Palestinian hospitals and recommendations for policy makers. *Frontiers in Public Health*, 10, 1045512. doi: 10.3389/fpubh.2022.1045512.
- Ballew, H., Iselin, M., & Nicoletti, A. (2022). Accounting-based thresholds and growth decisions in the banking industry. *Review of Accounting Studies*, 27(1), 232-274. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2910440>
- Bashkor, M., Amiri, H., Jafari, M. (2021). The role of monetary and banking system supervision in crisis. *Tadbir Economics Research Institute*. [20.1001.1.17354188.1400.9.10.7.7](https://doi.org/10.17354188.1400.9.10.7.7) (In Persian)
- Bhatarai, S., & Neely, C. J. (2023). An analysis of the literature on international unconventional monetary policy. *Journal of Economic Literature*, 60(2), 527-597. DOI: 10.1257/jel.20201493
- Bianchi, J., & Bigio, S. (2022). Banks, liquidity management, and monetary policy. *Econometrica*, 90(1), 391-454. <https://doi.org/10.3982/ECTA16599>
- Carè, R., & Carè, R. (2018). Exploring the role of banks in sustainable development. *Sustainable Banking: Issues and Challenges*, 39-64. https://doi.org/10.1007/978-3-319-73389-0_3
- El-Chaarani, H., & Abraham, R. (2022). The impact of corporate governance and political connectedness on the financial performance of Lebanese banks during the financial crisis of 2019–2021. *Journal of Risk and Financial Management*, 15(5), 203. <https://ssrn.com/abstract=4096766>
- Elia, G., Stefanelli, V., & Ferilli, G. B. (2023). Investigating the role of Fintech in the banking industry: what do we know? *European Journal of Innovation Management*, 26(5), 1365-1393. <https://doi.org/10.1108/EJIM-12-2021-0608>
- Ghaemi Asl, M., Bafandeh Imandoust, S., (2021). Identify the Earnings Management Tool Used in Free-Usury Banking in Iran: Comparative Evaluation of the Importance of LLP and STGL in the Cornett Approach. *Monetary & Financial Economics*. 27 (20), 135-157. <https://doi.org/10.22067/mfe.2021.16463.0>. (In Persian)
- Ghaffary Fard M, & Alamdar A. (2021). Investigating the success of Iran's banking network in achieving the goals of the Islamic economic system in different provinces of the country. *Islamic Economics & Banking*. Miei2021; 10 (36): 1. URL: <http://mieai.ir/article-1-1009-fa.html> (In Persian)
- Hashemi Dizaj, A., Hazeri Niri, H., Samadzadeh, S. (2022). The Impact of Monetary Policy on Inflation in Oil Developing Countries and Developed Countries. *Journal of Development and Capital*. 7 (2), 213-232. Dio: 10.22103/JDC.2022.19276.1230. (In Persian).
- Jan, A. A., Lai, F. W., Asif, M., Akhtar, S., & Ullah, S. (2023). Embedding sustainability into bank strategy: Implications for sustainable development goals reporting. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, 30(3), 229-243.
- Jarociński, M., & Karadi, P. (2020). Deconstructing monetary policy surprises—the role of information shocks. *American Economic Journal: Macroeconomics*, 12(2), 1-43. DOI: 10.1257/mac.20180090
- Kanapiyanova, K., Faizulayev, A., Ruzanov, R., Ejdy, J., Kulumbetova, D., & Elbadri, M. (2023). Does social and governmental responsibility matter for financial stability and bank profitability? Evidence from commercial and Islamic banks. *Journal of Islamic Accounting and Business Research*, 14(3), 451-472. <https://doi.org/10.1108/JIABR-01-2022-0004>
- Khalillo, R., Abdolhamid, M., Rezaeian, A. (2024), Importance- Performance Analysis (IPA) of Policies to Reform the Banking System of the Islamic Republic of Iran based on the Islamic Banking Approach. *Monetary & Financial Economics*. Volume 30, Issue 26 - Serial Number 26 July 2023. <https://doi.org/10.22067/mfe.2023.82590.1309> (In Persian)
- Khodamipour, A., & Jafari, M., (2023). Expanding Social and Environmental Responsibility of The Company. *Journal of Green Development Management Studies*, 2, 1(3), Spring & Summer 2023, P, 101-111. Dio: [10.22077/JGMD.2023.6444.1032](https://doi.org/10.22077/JGMD.2023.6444.1032). (In Persian)
- Maleki, M., & Asadzadeh, A. (2021). Investigating the impact of public policies on the electronic banking of state-owned banks in Iran, the 10th international conference on financial management, *trade, banking, economics and accounting*. <https://civilica.com/doc/1373280> (In Persian).
- Mateev, M., Sahyouni, A., & Tariq, M. U. (2023). Bank regulation, ownership and risk taking behavior in the MENA region: policy implications for banks in emerging economies. *Review of Managerial Science*, 17(1), 287-338. <https://doi.org/10.1007/s11846-022-00529-5>

- Mbaidin, H. O., Alsmairat, M. A., & Al-Adaileh, R. (2023). Blockchain adoption for sustainable development in developing countries: Challenges and opportunities in the banking sector. *International Journal of Information Management Data Insights*, 3(2), 100199.
- Memari, F., & Araei, V. (2023). Presenting the policy model of the talent management system in the country's banking network. *Financial Economics*. 64 (17), 101- 112. Dio: [10.30495/fed.2023.705593](https://doi.org/10.30495/fed.2023.705593). (In Persian)
- Nyantakyi, G., Gyimah, J., Sarpong, F. A., & Sarfo, P. A. (2023). Powering sustainable growth in West Africa: exploring the role of environmental tax, economic development, and financial development in shaping renewable energy consumption patterns. *Environmental Science and Pollution Research*, 30(50), 109214-109232.
- Okazaki, K. (2017). Banking system reform in China: The challenges to improving its efficiency in serving the real economy. *Asian Economic Policy Review*, 12(2), 303-320. <https://doi.org/10.1111/aepr.12188>
- Phan Thi Hang, N. (2023). Policy recommendations for controlling credit risks in commercial banks after the covid-19 pandemic in Vietnam. *Cogent Economics & Finance*, 11(1), 2160044. <https://doi.org/10.1080/23322039.2022.2160044>
- Pierre, J. (2022). Governance models and policy design. In Research Handbook of Policy Design (pp. 296-309). *Edward Elgar Publishing*. <https://doi.org/10.4337/9781839106606.00028>
- Ravangard, F., Ronaghi, M. H., Ebrahimi, A. (2023). *Digital Banking Challenges in Banking Industry*. *Journal of International Business Administration*. 6 (1), 21, 201-225. Dio: [10.22034/JIBA.2023.52292.1908](https://doi.org/10.22034/JIBA.2023.52292.1908) (In Persian)
- Rudgarnezhad, F., Emadani, R., Kiakajouri, D. I., Taghipourian, M.J. (2022). Develop A Model of Organizational Behavior In The Banking System With Emphasis on Competency And Value Creation Models. *Teaching Reaserch*. 10 (1). 205-182. [HTTPS://WWW.DOI.ORG/10.34785/J012.2022.008](https://www.doi.org/10.34785/J012.2022.008). (In Persian)
- Sabziani, F., Gholami Chenarestan Olia, A., & Tamimi, M., (2024). Presenting the Sustainable Development Model of the Saderat Bank of Iran Based on Professional Ethics. *Journal of Green Development Management Studies*, 3, 1(5), Spring & Summer 2024, P, 199-222. Dio: [10.22077/JGDMS.2024.7118.1091](https://doi.org/10.22077/JGDMS.2024.7118.1091). (In Persian)
- Sadeghi, H. O., & Taghvaei, M., (2024). Analysis of environmental data in the formation and sustainable development of rural settlements in Isfahan County with GIS. *Journal of Green Development Management Studies*, 3, 1(5), Spring & Summer 2024, P, 135-160. Dio: [10.22077/JGDMS.2024.7215.1074](https://doi.org/10.22077/JGDMS.2024.7215.1074). (In Persian)
- Salehi, M., Ghasemi, M., & Imani, A.A., (2023). A model of policy development with a community-oriented approach in line with local development. *Journal of Green Development Management Studies*, 2, 1(3), Spring & Summer 2023, P, 172-183. Dio: [10.22077/JGMD.2023.6662.1038](https://doi.org/10.22077/JGMD.2023.6662.1038). (In Persian)
- Sharifi Bagha, F., Haghghat, J., Karimi Takanlou, Z., (2023). The Impact of Monetary Policy Shocks from the Exchange Rate Channel on the Health of Iran's Banking System. *Monetary & Financial Economics*. 25 (30). Spring & Summer 2023. 99-134. <https://doi.org/10.22067/mfe.2023.78781.1234> (In Persian)
- Tohidfam, M., Touserani, A. (2021). An Analysis of Media Policymaking: A Transition from Classical Institutionalism to New Institutionalism. *Politics Quarterly*. 51 (1). 81-97. Dio: [10.22059/JPO.2021.236366.1007087](https://doi.org/10.22059/JPO.2021.236366.1007087) (In Persian)
- Varma, P., Nijjer, S., Sood, K., Grima, S., & Rupeika-Apoga, R. (2022). Thematic Analysis of Financial Technology (Fintech) Influence on the Banking Industry. *Risks*, 10(10), 186. <https://doi.org/10.3390/risks10100186>
- Vital, D. (2021). The making of British foreign policy. *Politics & International Relations*. 21 November 2021. *London. Routledge*. 1-122. <https://doi.org/10.4324/9781003224983>
- Wang, G. J., Feng, Y., Xiao, Y., Zhu, Y., & Xie, C. (2022). Connectedness and systemic risk of the banking industry along the Belt and Road. *Journal of Management Science and Engineering*, 7(2), 303-329. <https://doi.org/10.1016/j.jmse.2021.12.002>
- Zare Abandansari, M., Naghizadeh Baghi, A., & Naghizadeh Baghi, M. (2024). Identifying sustainable development solutions and green management in designing football stadiums. *Journal of Green Development Management Studies*, 2, 2(4), Autumn & Winter 2024, P, 16-24. Dio: [10.22077/JGDMS.2024.7114.1060](https://doi.org/10.22077/JGDMS.2024.7114.1060). (In Persian)
- Zhang, W., He, D., Wang, G., Zhu, C., & Evans, R. (2022). Analyzing national telemedicine policies in China from the perspective of policy instrument (1997-2020). *International Journal of Medical Informatics*, 104854. <https://doi.org/10.1016/j.ijmedinf.2022.104854>
- Zhao, S., Miao, J., Zhao, J., & Naghshbandi, N. (2023). A comprehensive and systematic review of the banking systems based on pay-as-you-go payment fashion and cloud computing in the pandemic era. *Information Systems and e-Business Management*, 1-29. <https://doi.org/10.1007/s10257-022-00617-9>